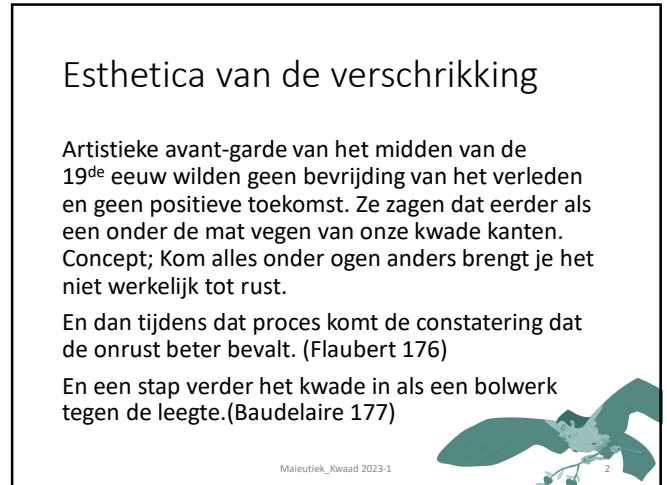

1

2

3

4

5

6

Historie van kunst en kwaad

1. Augustinus kunst imiteert de natuur die door God geschapen is, kunst is opgetilde begeerte.
2. Renaissance kunst scheidt een nieuwe wereld die wel ingebouwd is, maar pas door kunstenaar wordt bevrijd.
3. Romantiek voelt dat de kunstenaar wordt meegezogen in iets dat hij scheidt. Wat hij creëert heeft een eigen kracht die ook angstig maakt.
4. Moderne tijd kent twijfel aan de zin van de verbeeldingskracht. Hoe verweert de kunstenaar zich tegen het 'wat koop je daarvoor'?

MaieutieK_Kwaad 2023-1

7

Kunst in een kwade wereld (191)

- Safranski stelt, vrij naar Hegel, dat kunst nuttig is omdat ze het mooie waar en het ware mooi maakt.
- Maar het gaat nog verder, nuttigheid wordt een doel in zichzelf. Dus de kunst gaat zichzelf opwerpen als de maatschappijkritiek bij uitstek.
- Kunst als wapen bij Brecht, esthetische theorie van Adorno, Picasso; *"Kunst is een leugen die ons de waarheid leert begrijpen"*

MaieutieK_Kwaad 2023-1

8

8

Kunst tussen dwang en vrijheid

Kunst als uitdrukking van de waarheid werd soms letterlijk genomen; communisme, fascisme. Er werd gedictieerd hoe de waarheid verbeeld moest worden.

Maar ook de veel vrijere variant; de mens is pas echt mens als hij speelt of kunstwerken scheidt, is ook dwingend en maakt zichzelf omwaar.

Als iedereen dat doet is het geen kunst meer en als iedereen dat moet doen is het geen vrijheid meer. (195)

MaieutieK_Kwaad 2023-1

9

9

Kunst kiest partij in het kwaad

"De kunst is in eerste instantie niet solidair met de galeien, maar met de vogelvlucht, en ze is het met de galeien alleen voor zover daar iets van een vogelvlucht uit voortkomt." (192)

Met de meer egalitaire idealen in de wereld wordt kunst ook een wapen voor het goede. Tolstoi en Bracht worstelen met kunst en politiek kwaad. (193)

Adorno kiest voor eigenheid die los van de politiek haar waarheid spreekt. (195)

MaieutieK_Kwaad 2023-1

10

10

De waarheid van kunst en het kwaad van de ongelijkheid

- Schiller en Wagner lijken te opteren voor kunst voor iedereen. maar bestaat kunst dan nog? (195/196)
- Utilitarisme als het streven om iedereen met kunst tegen het kwaad te laten strijden of het elitarisme van Nietzsche?
- Maak van je leen een kunstwerk zal Foucault hieraan ontleen. Maar moet/ mag iedereen dat dan doen? En hoever moet kunst reiken? Het sublieme het extatische of is gewoon genot of plezier ook genoeg?

MaieutieK_Kwaad 2023-1

11

11

Succes in het kwaad

- Bataille zegt dat als er aan het kwaad niet te ontsnappen is we er maar beter iets heiligs van kunnen maken. Nuttigheid maakt ons tot slaaf. Het goede lijkt al heel wat, maar het kwaad is het hoogtepunt. (201)
- Maar dan wordt ook het ultieme kwaad nuttig en vermaatschappelijk (202)
- NB het is opvallend dat hij dit pas in 1947 zo ervaart en eerdere excessen in koloniën of slavernij dit idee niet deden ontstaan.

MaieutieK_Kwaad 2023-1

12

12

Kwaad als sociaal-darwinisme

- Morele onverschilligheid en wetmatigheid van de natuur en de geschiedenis is de basis van de ideologieën van Hitler en Stalin. (zie ook Arendt's studie Totalitarisme)
- Er is geen goed en geen kwaad en de religie biedt mensen oogkleppen voor die waarheid.
- Freud; in het geluk van de mens is in de natuur niet voorzien. "Van bewustzijn terug naar de steen" (205)

Maieutiek_Kwaad 2023-1

13

13

Schimmel die gaat denken leidt tot kwaad (207)

- Waar rede in de klassieke wereld het hoogste was en de remedie tegen het noodlot vormde, is nu de rede een nutteloze en gevaarlijke uitwas van de natuur.
- Vrolijke wetenschap, maar ook 'wie kennis vermeerdert, vermeerdert het leed' bij Salomo. (209)
- De tragedie en afgrond van kennis m.b.t. het bestaan is er van meet af aan, maar niet voor de massa.

Maieutiek_Kwaad 2023-1

14

14